

Brusel 30. června 2023
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656
UEM 190
SOC 482
EMPL 333
COMPET 677
ENV 756
EDUC 269
RECH 301
ENER 392
JAI 902
GENDER 133
ANTIDISCRIM 127
JEUN 171
SAN 408

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9822/1/23 REV 1
Č. dok. Komise:	COM(2023) 601 final
Předmět:	DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Belgie na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Belgie z roku 2023

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady, který na základě doporučení Komise COM(2023) 601 final projednala Rada a Evropská rada.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Belgie na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Belgie z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241², kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru nástroj přispívá k hospodářskému a inkluzivnímu oživení a k provádění udržitelných prorůstových reforem a investic, zejména reforem a investic za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci nástroje byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Dne 23. března 2023 Evropská rada potvrdila priority analýzy udržitelného růstu 2023, která se zaměřuje na čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011³ také zprávu mechanismu varování 2023, ve které Belgie není uvedena mezi členskými státy, jež mohou být postiženy nerovnováhami nebo u nich takové postižení může hrozit. Hlubkový přezkum tudíž nebude zapotřebí. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Belgie na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny⁴ (dále jen „doporučení týkající se eurozóny 2023“) přijala Rada dne 16. května 2023, společnou zprávu o zaměstnanosti dne 13. března 2023.
- (3) Třebaže ekonomiky Unie vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Unie pevně stojí při Ukrajině a agenda hospodářské a sociální politiky Unie se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity Unie.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Doporučení Rady ze dne 16. května 2023 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (dále jen „průmyslový plán Zelené dohody“), jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán je doplněním pokračujícího úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Má za cíl vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů Unie v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Průmyslový plán Zelené dohody se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala další sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“, jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jehož cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly Unie a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.
- (5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

- (6) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁵ (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v Unii a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Nařízení REPowerEU členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (dále jen „sdělení z 8. března 2023“). Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik. Komise v něm připomněla, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala Komise k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst a členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % hrubého domácího produktu (HDP) stanovené ve Smlouvě a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na omezitelné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým tlakům na ceny energií, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná a diferencovaná. Kromě toho budou formulována na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo ve sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU. Komise doporučila, aby všechny členské státy i nadále chránily investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistily účinné využívání prostředků z nástroje i z dalších fondů Unie, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

- (8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel Unie pro správu ekonomických záležitostí. Jejich hlavním cílem je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Komise ve svých návrzích usiluje o zlepšení vlastní odpovědnosti členských států, zjednodušení rámce a větší zaměření na střednědobý horizont spolu s účinným a soudržnějším prosazováním. Podle závěrů Rady ze dne 14. března 2023 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU je cílem dokončit tuto legislativní činnost v roce 2023.
- (9) Dne 30. dubna 2021 předložila Belgie Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 13. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Belgie⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, které uvádí, že Belgie uspokojivě splnila příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

⁶ ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (10) Dne 30. dubna 2023 předložila Belgie svůj národní program reforem na rok 2023 a svůj program stability z roku 2023 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Belgie dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.
- (11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Belgii pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Belgie učinila při plnění příslušných doporučení, jež pro ni přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Belgie provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Belgii poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Belgie při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů Organizace spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje.
- (12) Podle údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Belgie snížil z 5,5 % HDP v roce 2021 na 3,9 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl ze 109,1 % HDP na konci roku 2021 na 105,1 % na konci roku 2022. Dne 24. května 2023 vydala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Zpráva pojednává o rozpočtové situaci Belgie, neboť její schodek veřejných financí v roce 2022 překročil referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zpráva dospěla k závěru, že kritérium schodku nebylo splněno. V souladu se svým sdělením z 8. března 2023 Komise následně nenavrhl zahájit na jaře 2023 nové postupy při nadměrném schodku. Komise poté prohlásila, že navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Belgie by tuto skutečnost měla zohlednit při plnění svého rozpočtu na rok 2023 a při přípravě návrhu rozpočtového plánu na rok 2024.

- (13) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Opatření fiskální politiky, která snižují příjmy, zahrnovala v roce 2022 snížení spotřební daně u benzínu a snížení DPH u smluv o dodávkách elektřiny a plynu pro domácnosti, zatímco opatření fiskální politiky, která zvyšují výdaje, zahrnovala rozšířené uplatňování sociálního tarifu na elektřinu a zemní plyn pro zranitelné domácnosti, plošné finanční transfery domácnostem přímo prostřednictvím jejich účtů za plyn a elektřinu (tzv. „energetický balíček“), vyhrazené jednorázové transfery (u domácností používajících topný olej, propan nebo peletové palivo) a přímou podporu na pomoc společnostem, které čelí rostoucím nákladům na energii. Náklady na tato opatření byly částečně kompenzovány novými daněmi z neočekávaných zisků výrobců a dodavatelů energie, konkrétně v odvětví elektřiny a ropy. Podle odhadu Komise činí v roce 2022 čisté rozpočtové náklady těchto opatření 0,9 % HDP. Saldo veřejných financí bylo rovněž ovlivněno rozpočtovými náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Současně poklesly odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, a to z 3 % HDP v roce 2021 na 0,5 % v roce 2022.
- (14) Dne 18. června 2021 Rada Belgie⁷ doporučila, aby v roce 2022 využila nástroj k financování dodatečných investic na podporu oživení a zároveň sledovala obezřetnou fiskální politiku. Navíc Belgii doporučila, aby zachovala investice financované z vnitrostátních zdrojů.

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Belgie z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 1).

- (15) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky⁸ v roce 2022 podpůrné na úrovni – 2 % HDP. Belgie na doporučení Rady nadále podporovala oživení investicemi, které mají být financovány z nástroje. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie v roce 2022 dosáhly 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky byl neutrální⁹. V souladu s doporučením Rady proto Belgie zachovala investice financované z vnitrostátních zdrojů. Současně s tím měl příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky expanzivní povahu v rozsahu 1,9 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky přijatých ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 0,8 % HDP v porovnání s rokem 2021), jakož i náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). K růstu čistých primárních běžných výdajů zároveň přispěl růst běžných výdajů, zejména v důsledku automatické indexace sociálních dávek a mezd ve veřejném sektoru a dalších strukturálně rostoucích běžných výdajů, jež odrážejí zejména stárnutí obyvatelstva. Uvedený významný expanzivní příspěvek běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl tak pouze částečně způsoben opatřeními k řešení hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií, jakož i náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Belgie proto růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně neomezila.

⁸ Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Více podrobností viz rámeček č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

⁹ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl neutrální povahu v rozsahu 0 procentních bodů HDP.

- (16) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v programu stability z roku 2023, je pro rok 2023 a další období v souladu s jarní prognózou Komise 2023. Podle projekcí vlády poroste reálný HDP o 1 % v roce 2023 a o 1,7 % v roce 2024. Pro srovnání Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá růst reálného HDP ve výši 1,2 % v roce 2023 a 1,4 % v roce 2024.
- (17) Vláda v programu stability z roku 2023 očekává, že schodek veřejných financí stoupne v roce 2023 na 5,1 % HDP. Tento nárůst v roce 2023 odráží zejména rostoucí stále běžné výdaje, zejména v důsledku automatické indexace sociálních dávek a mezd ve veřejném sektoru, jakož i stárnutí obyvatelstva, rozpočtový dopad dočasného snížení sociálních příspěvků ze strany podniků v první polovině roku 2023 a reformu zdanění energetických produktů určených k bydlení, která zvyšuje schodek. Podle programu stability z roku 2023 se dále očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP vzroste ze 105,1 % na konci roku 2022 na 106,7 % na konci roku 2023. Projekce v jarní prognóze Komise 2023 uvádějí schodek veřejných financí v roce 2023 ve výši 5 % HDP. Tato hodnota odpovídá projekci pro schodek v programu stability z roku 2023. Jarní prognóza Komise 2023 očekává mírně nižší poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 106 % na konci roku 2023. Rozdíl je dán tím, že jarní prognóza Komise 2023 předpovídá poněkud vyšší nominální HDP v roce 2023.

(18) Saldo veřejných financí v roce 2023 by měla i nadále ovlivňovat fiskální opatření přijatá ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Jedná se o opatření započatá v roce 2022, zejména snížení spotřební daně u benzínu, které bylo ukončeno k 31. březnu 2023, snížení DPH u smluv o dodávkách elektřiny a plynu pro domácnosti, rozšířené uplatňování sociálního tarifu na energetické produkty, energetický balíček, vyhrazené jednorázové transfery (u domácností používajících jiné zdroje vytápění než plyn a elektřinu), a přímou podporu na pomoc podnikům, které čelí rostoucím nákladům na energii. Náklady na tato opatření jsou i nadále částečně kompenzovány daněmi z neočekávaných zisků dodavatelů energií, konkrétně daněmi v odvětví elektřiny a ropy, které jsou zavedeny od roku 2022, a v roce 2023 daní pro provozovatele mezinárodní plynárenské soustavy (Fluxys). Při zohlednění těchto příjmů jsou čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření odhadovány v jarní prognóze Komise 2023 na 0,4 % HDP v roce 2023¹⁰. Zdá se, že většina opatření v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky, ačkoli řada z nich zachovává cenový signál ke snížení poptávky po energií a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se objem cílených podpůrných opatření, která se berou v úvahu při posouzení plnění doporučení Rady ze dne 12. července 2022¹¹, odhaduje v jarní prognóze Komise 2023 na 0,1 % HDP v roce 2023 (oproti 0,2 % HDP v roce 2022). Rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny ve srovnání s rokem 2022 mají podle projekcí zůstat stabilní. V neposlední řadě se očekává, že saldo veřejných financí v roce 2023 bude těžit z postupného ukončování dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, která se odhadují na 0,5 % HDP.

¹⁰ Hodnota vyjadřuje výši ročních rozpočtových nákladů na tato opatření včetně běžných příjmů a výdajů a případně i kapitálových výdajů.

¹¹ Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Belgie na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Belgie z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 1).

- (19) Dne 12. července 2022 doporučila Rada Belgie zajistit v roce 2023 omezující fiskální politiku, zejména omezením růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod úroveň střednědobého růstu potenciálního produktu¹², a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob přecházejících z Ukrajiny. Zároveň by Belgie měla být připravena přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Dále bylo Belgie doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie.

¹² Podle jarní prognózy Komise 2023 se střednědobý růst potenciálního produktu Belgie (desetiletý průměr) odhaduje v nominálním vyjádření na 5,4 %.

(20) Pro rok 2023 se v jarní prognóze Komise 2023 předpokládá expanzivní nastavení fiskální politiky (-1,1 % HDP) na pozadí vysoké inflace. Předcházelo mu expanzivní nastavení fiskální politiky v roce 2022 (-2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu v rozsahu 0,7 % HDP. Do této hodnoty jsou zahrnuty snížené (o 0,1 % HDP) náklady na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů vyšší než střednědobý růst potenciálního produktu proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) je rovněž způsoben trvalým zvyšováním mezd ve veřejném sektoru a sociálních dávek (z důvodu indexace těchto mezd a dávek), strukturálně rostoucími běžnými výdaji vyplývajícími ze stárnutí obyvatelstva, reformou zdanění smluv o energiích využívaných domácnostmi a dočasným snížením sociálních příspěvků ze strany podniků v první polovině roku 2023. Celkově pak projektovaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie by měly v roce 2023 podle projekce činit 0,3 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů mají mít expanzivní příspěvek k nastavení fiskální politiky v rozsahu 0,1 procentního bodu¹³. Belgie tedy plánuje financovat dodatečné investice prostřednictvím nástroje a dalších fondů Unie a dále plánuje zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů. Země plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako jsou investiční projekty do renovace budov, udržitelné mobility a dekarbonizace odvětví energetiky, a klíčové investice do urychlení digitální transformace, včetně digitalizace veřejné správy, podpory digitálního začlenění a posílení kybernetické bezpečnosti, které jsou financovány z nástroje a dalších fondů Unie.

¹³ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů by podle projekce měl mít expanzivní povahu v rozsahu 0,1 procentního bodu HDP.

- (21) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí v roce 2024 klesne na 4,2 % HDP. V tomto snížení se rovněž odráží zrušení dočasných podpůrných opatření, která byla přijata v souvislosti s rostoucími cenami energií. Poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024 by podle programu stability z roku 2023 měl vzrůst na 107,1 %. Na základě opatření politiky, která byla známa ke dni uzávěrky prognózy, Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá pro rok 2024 schodek veřejných financí ve výši 4,7 % HDP. Tato hodnota je vyšší než projekce pro schodek v programu stability z roku 2023, a to zejména v důsledku opatření ke snížení schodku ve výši 0,2 % HDP, která v programu stability z roku 2023 ještě nejsou uvedena (a nejsou tudíž ani zohledněna v jarní prognóze Komise 2023), a v důsledku méně příznivé projekce veřejných příjmů, zejména pokud jde o daně z příjmů právnických osob. Jarní prognóza Komise 2023 předpovídá obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 107,3 % na konci roku 2024.
- (22) V programu stability z roku 2023 se předpokládá postupné ukončení všech podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise momentálně rovněž předpokládá postupné úplné ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. To vychází z předpokladu, že nedojde k novému nárůstu cen energií.

- (23) Nařízení (ES) č. 1466/97 vyžaduje roční zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP¹⁴. Vzhledem k úvahám o fiskální udržitelnosti a potřebě snížit schodek pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě by podle Komise bylo v roce 2024 přiměřené zlepšení strukturálního salda ve výši alespoň 0,7 % HDP. K zajištění takového zlepšení a v souladu s metodikou Komise je zapotřebí, aby růst čistých primárních výdajů¹⁵ financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nepřekročil 2 %, jak se odráží v tomto doporučení. Zároveň by v závislosti na vývoji na trhu s energiemi měla být postupně ukončena zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadovaná Komisí na 0,4 % HDP v roce 2023), počínaje těmi nejméně zacílenými, a související úspory by měly být použity na snížení schodku veřejných financí. Kromě toho podle jarní prognózy Komise 2023 není růst čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Pokud se to potvrdí, byl by namísto nižší růst čistých primárních výdajů v roce 2024.
- (24) Za předpokladu nezměněné politiky mají podle jarní prognózy Komise 2023 čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů růst v roce 2024 tempem 2,7 %, což je více než doporučená hodnota tempa růstu.

¹⁴ Článek 5 nařízení (ES) č. 1466/97 požaduje rovněž korekci o více než 0,5 % HDP u členských států, jejichž veřejné zadlužení přesahuje 60 % HDP nebo které se potýkají s výrazným rizikem z hlediska udržitelnosti dluhu.

¹⁵ Čisté primární výdaje se určují jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením úrokových výdajů, jakož i výdajů na cyklickou nezaměstnanost.

- (25) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že veřejné investice se zvýší z 2,9 % HDP v roce 2023 na 3,1 % HDP v roce 2024. Ve zvýšení investic se projevují vyšší investice financované z vnitrostátních zdrojů a investice financované ze strany Unie, zejména prostřednictvím nástroje. Program stability z roku 2023 se týká reforem a investic, které by podle očekávání měly přispět k fiskální udržitelnosti a udržitelnému a inkluzivnímu růstu. Mezi uvedené reformy a investice patří projekt fiskální reformy systému daní a dávek, jehož cílem je posílit zaměstnanost a ekonomickou aktivitu, a tím podpořit udržitelnost veřejných financí, a důchodová reforma (jak se předpokládá v plánu pro oživení a odolnost) ke zlepšení finanční udržitelnosti důchodového systému. Kromě toho má plán pro oživení a odolnost zvýšit úsilí o posílení veřejných investic s cílem urychlit zelenou a digitální transformaci, mimo jiné prováděním plánu pro oživení a odolnost.
- (26) Program stability z roku 2023 nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2026. Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2025 na 3,3 % HDP a do roku 2026 na 2,9 %. Plánuje se tedy jeho snížení pod 3 % HDP v roce 2026. Poměr veřejného dluhu k HDP by podle programu stability z roku 2023 měl vzrůst ze 107,1 % na konci roku 2024 na 107,8 % do konce roku 2026.

(27) Belgie čelí značným výzvám v oblasti fiskální udržitelnosti. Tyto výzvy se týkají jak vysoké úrovně veřejného dluhu, tak očekávaného zhoršení dopadu výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva na veřejné finance v souvislosti s rychlým stárnutím obyvatelstva, pokud se stávající politika nezmění. Ve zprávě Komise o stárnutí obyvatelstva z roku 2021 se předpokládá, že výdaje související se stárnutím obyvatelstva se do roku 2040 zvýší o 3,6 procentního bodu HDP a do roku 2070 o 5,4 procentního bodu HDP, zejména v důsledku výdajů na důchody a dlouhodobou péči. Výdaje na důchody se podle projekcí v období 2019–2070 zvýší o 3 procentní body HDP oproti průměru 0,1 procentního bodu HDP v eurozóně. V případě Belgie by k převážné části předpokládaného nárůstu došlo již do roku 2040, kdy by výdaje na důchody vzrostly o 2,7 procentního bodu HDP na 14,9 % HDP. Belgický plán pro oživení a odolnost zahrnuje důchodovou reformu, jejímž cílem je pomoci řešit tuto výzvu, spolu s dalšími cíli, jako je zlepšení sociální udržitelnosti systému, motivace obyvatelstva k tomu, aby zůstalo aktivní na trhu práce i po splnění podmínek pro předčasný odchod do důchodu, a zajištění větší konvergence mezi důchodovými systémy navzájem i v rámci těchto systémů. V roce 2019 činily veřejné výdaje v oblasti dlouhodobé péče 2,2 % HDP (průměr Unie 1,7 %), čímž se Belgie stala jednou ze zemí s nejvyššími výdaji na dlouhodobou péči v Unii. Pokud se uplatní základní scénář, výdaje na dlouhodobou péči by podle projekcí měly do roku 2070 ještě dále vzrůst na 4,3 % HDP. V případě nejméně příznivých scénářů by se však tyto náklady mohly vyšplhat až na 6,0 % HDP¹⁶. Z důkazů vyplývá možné nadměrné využívání pobytové péče a zbytečná nebo předčasná institucionalizace starších osob. Z dostupných údajů lze usuzovat, že počet starších osob umístěvaných zbytečně nebo alespoň předčasně do zařízení pobytové péče je i nadále vysoký přesto, že v uplynulém desetiletí klesá. Údaje zejména naznačují, že podíl jednotlivců, kterých se tato otázka týká, byl vysoký v Bruselu a ve Valonsku. Federální subjekty, na něž byla v roce 2019 přenesena odpovědnost za dlouhodobou péči, zahájily reformy, jejichž cílem je zlepšit nákladově efektivní využívání různých způsobů poskytování péče, zejména s cílem zabránit zbytečné nebo předčasné institucionalizaci a oddálit ji. Nezaměřují se však dostatečně na řešení problému fiskální udržitelnosti.

¹⁶ Evropská komise, Zpráva o stárnutí obyvatelstva z roku 2021. Ve scénáři konvergence nákladů a ve scénáři konvergence nákladů a pokrytí dosáhnou výdaje na dlouhodobou péči v Belgii podle projekcí 6 % HDP.

(28) Navzdory nedávným reformám zůstává daňové zatížení (příspěvky na sociální zabezpečení a zdanění pracovních příjmů) v Belgii výrazně nad průměrem Unie na všech úrovních mezd, s výjimkou osob s velmi nízkými mzdami (50 % průměru), což může být demotivačním faktorem, který odrazuje od práce. Byla zavedena některá opatření ke zvýšení čistého příjmu osob s nízkými mzdami, jako je bonus za práci (ve Vlámku) a dávky při zaměstnání pro dlouhodobě nezaměstnané nebo na meziregionální mobilitu (na federální úrovni). Tato opatření však rovněž dále zvyšují vysokou mezní daňovou sazbu pro osoby s nižšími středními příjmy (tzv. past nízké mzdy), což může odrazovat od investic do celoživotního učení a zvýšení počtu odpracovaných hodin. Podpora v nezaměstnanosti je časově neomezená a pro dlouhodobě nezaměstnané se jedná o netestované sociální dávky. Kromě toho je několik nepeněžních sociálních dávek vázáno na status nezaměstnanosti příjemců, což může přispět ke stávající nečinnosti, nezaměstnanosti a pasti nízké mzdy. Rozsáhlý přezkum systému dávek by zlepšil transparentnost, pokud jde o pobídky k práci, a mohl by přispět ke zvýšení účinnosti aktivačních politik.

(29) Rozsáhlé využívání daňových výdajů, které částečně vyvažuje vysoké daňové sazby, snižuje efektivitu a má tendenci zvýhodňovat určité druhy odměn a výdajů. To vede ke zkreslení v oblasti hospodářství, v sociální oblasti i v oblasti životního prostředí. Zvláštní režimy, jako jsou stravenky, příspěvky na dojíždění nebo osvobození od srážkové daně pro přesčasy, práci v oblasti výzkumu a vývoje a práci v nočním, resp. směnném provozu, jsou pro rozpočet nákladné a bylo zjištěno, že snižují efektivitu. Některé odpočty od daně z příjmů fyzických osob (např. odpočet u poukázek na služby) přinášejí nepřiměřený prospěch pro osoby s vysokými příjmy. Stále existují daňové pobídky pro investice do nemovitostí na federální úrovni (hodnoty uvedené v katastru, které podhodnocují skutečné příjmy z pronájmu, odpočitatelnost úroků u půjček na druhou nemovitost) i na regionální úrovni (tzv. „*chèque-habitat*“ ve Valonsku). Tyto daňové pobídky narušují přidělování zdrojů a mohou vést k daňově motivovaným nadměrným investicím do určitých druhů aktiv. Zvýšily se dotace související s daněmi škodlivé pro životní prostředí. Snížení sazby DPH u elektřinu a plyn v případě smluv pro domácnosti při poskytování podpory domácnostem i nadále dlouhodobě zvýhodňuje fosilní paliva a odrazuje od další diverzifikace a úspor energie. Vzhledem k rostoucímu dopravnímu přetížení a problémům se znečištěním ovzduší se zdá, že daně z dopravy a daně ze znečištění ovzduší stále nejsou využívány dostatečně. Očekává se, že širší daňová reforma, kterou vláda plánuje zavést do roku 2024, by měla v případě přijetí a provedení snížit daňovou zátěž práce a některá narušení.

- (30) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a kritériem 2.2 přílohy V tohoto nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Provádění belgického plánu pro oživení a odolnost probíhá, avšak s rostoucím rizikem zpoždění. Belgie dosud nepředložila žádost o platbu. K rychlému a stabilnímu provádění bude zapotřebí účinná správa. Očekává se, že plán pro oživení a odolnost bude v roce 2023 revidován tak, aby zahrnoval mimo jiné kapitolu REPowerEU, přičemž zohlední revizi maximálního přidělu grantů z nástroje pro Belgie směrem dolů. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Belgie v oblasti energetiky a zelené transformace. V souladu s čl. 14 odst. 6 nařízení (EU) 2021/241 vyjádřila Belgie dne 31. března 2023 svůj úmysl požádat o dodatečnou podporu v podobě půjčky z nástroje ve výši 1 024 900 000 EUR. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.
- (31) Komise schválila všechny programové dokumenty Belgie v rámci politiky soudržnosti v roce 2022 s výjimkou Evropského fondu pro regionální rozvoj pro region hlavní město Brusel, který byl přijat v roce 2023. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má v Belgii zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(32) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost a programy v rámci politiky soudržnosti, čelí Belgie řadě dalších výzev v souvislosti se svým trhem práce, vzdělávacím systémem, energetickou politikou a zelenou transformací. Míra volných pracovních míst v Belgii je v současné době jednou z nejvyšších v Unii a pro zaměstnavatele je stále obtížnější najímat zaměstnance s těmi správnými dovednostmi. Rozdíly v účasti na trhu práce mezi jednotlivými regiony jsou však značné. Nedostatek pracovních sil je velký jak u povolání s nízkou kvalifikací, tak u vysoce kvalifikovaných profesí, přičemž nedostatek se projevuje v několika odvětvích, včetně informačních a komunikačních technologií, odborných, technických a vědeckých pracovních míst, pohostinství a zdravotnictví. Počet absolventů, zejména žen, v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice (STEM) zůstává nízký a jejich podíl se navzdory zvláštním akčním plánům v oblasti STEM zvyšuje jen pomalu. Nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi lze vysvětlit také nízkou účastí na vzdělávání dospělých. Stávající pobídky pro vzdělávání dospělých se nemusí dostat k osobám s nízkým vzděláním, pro něž by prohlubování dovedností mohlo přinést lepší pracovní příležitosti. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Řešení nedostatku pracovních sil a nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi je klíčovým nástrojem pro zvládnutí digitální transformace a umožnění zelené transformace i pro dosažení hlavních cílů Unie pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti a dovedností.

- (33) Kromě omezení demotivačních faktorů, které vyplývají ze systému daní a dávek a odrazují od práce, by účinnější a cílenější aktivační opatření mohla pomoci uvolnit velký nevyužitý pracovní potenciál a zmírnit rostoucí nedostatek pracovních sil a dovedností. Znevýhodněné skupiny, včetně osob s nízkým dosaženým vzděláním, osob přistěhovaleckého původu nebo osob se zdravotním postižením, jsou na trhu práce začleněny méně. Průměrná míra přechodu z nezaměstnanosti nebo neaktivity do zaměstnání je nízká. Z toho vyplývá, že stále existuje prostor pro posílení účinnosti aktivních politik na trhu práce, zejména prostřednictvím systematictějších hodnocení a integrovaných cest pro uchazeče o zaměstnání, kteří se při hledání zaměstnání potýkají s více překážkami. K dalšímu zvýšení míry zaměstnanosti bude rovněž nezbytné provádět politiky na podporu opětovného začlenění pracovníků s dlouhodobou pracovní neschopností, zejména z důvodu vyhoření a deprese (25 % případů), které nyní značně převyšují počet nezaměstnaných.
- (34) Pokud jde o nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, existují obavy ohledně výkonnosti, inkluzivnosti a spravedlnosti vzdělávacích systémů, a to i s ohledem na vysoké veřejné výdaje na vzdělávání. Rozdíly ve výsledcích vzdělávání úzce souvisejí se socioekonomickým a přistěhovaleckým původem studentů a patří mezi největší v Unii, což vede k nerovnostem ve vzdělávání. Klíčový význam pro trh práce bude mít zvýšení relevantnosti a přitažlivosti odborného vzdělávání a přípravy. Posílení učitelského povolání zajištěním lepší odborné přípravy učitelů a dalšího profesního rozvoje a rozvojem flexibilnějších a přitažlivějších profesních drah by pomohlo snížit rostoucí nedostatek kvalifikovaných učitelů, což s sebou nese nebezpečí dalšího prohlubování stávajících nerovností ve vzdělávání. Nedávno byla přijata nebo se plánují některá opatření k posílení učitelského povolání. Bude nezbytné pokračovat v těchto opatřeních a sledovat jejich provádění a dopad.

(35) Přibližně 70 % hrubé domácí spotřeby energie v Belgii je pokryto dovozem fosilních paliv. V roce 2021 tvořila ropa 45 % belgické skladby zdrojů energie a zemní plyn 23 %. Spotřeba zemního plynu v Belgii poklesla v období od srpna 2022 do března 2023 ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v předchozích pěti letech o 15 %, což je v souladu s cílem 15% snížení stanoveným v nařízení Rady (EU) 2022/1369¹⁷. Belgie by mohla pokračovat ve snaze o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024 v souladu s nařízením Rady (EU) 2023/706¹⁸. Obnovitelná energie představovala v roce 2021 pouze 13 % konečné spotřeby energie. Belgie bude muset do roku 2030 výrazně zvýšit svůj cíl v oblasti obnovitelné energie tak, aby odrážel ambicióznější cíle Unie – její cíl v současné době činí 17,5 %, což Komise ve svém posouzení z roku 2020 považovala za málo ambiciózní. Má-li být dodrženo plánované omezení jaderné energie a má-li být pokryt předpokládaný nárůst poptávky po elektřině, bude třeba výrazně zvýšit energetickou účinnost a podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů. Rozvoji projektů větrné energie na pevnině a souvisejícímu rozšíření elektrizační soustavy však stále silně brání nízká míra přijetí ze strany veřejnosti a dlouhá zpoždění související s povolovacími postupy, zejména v důsledku opakovaných a zdlouhavých odvolacích řízení. Lze podniknout další kroky s cílem urychlit zavádění větrné energie na pevnině a související posílení sítě. Územní plánování a přezkum pravidel pro minimální vzdálenost větrných turbín od letišť, radarů a vojenských zón by mohly uvolnit více prostoru pro větrnou energii. Povolování by navíc mohlo být usnadněno tím, že se projektům v oblasti větrné a síťové infrastruktury udělí status převažujícího veřejného zájmu a urychlí se vyřizování odvolání. Účast obcí a občanů na projektech výroby obnovitelné energie by mohla zvýšit přijatelnost na místní úrovni.

¹⁷ Nařízení Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu (Úř. věst. L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁸ Nařízení Rady (EU) 2023/706 ze dne 30. března 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2022/1369, pokud jde o prodloužení období snižování poptávky u opatření ke snižování poptávky po plynu a posílení podávání zpráv a sledování jejich provádění (Úř. věst. L 93, 31.3.2023, s. 1).

Rozšíření střešní solární energie (malých i velkých instalací) by mohlo být dále podpořeno přijetím reforem, které stanoví závazné požadavky na velké veřejné a komerční budovy, pobídky pro pronajímatele a právní rámce usnadňující sdílení energie. Kromě toho by mohla být podporována vlastní spotřeba a flexibilita na straně poptávky. Proaktivní rozvoj integrovanějších a konzistentnějších desetiletých investičních plánů pro elektrické rozvodné sítě by mohl zabránit zpožděním při připojování nových projektů v oblasti větrné energie (a v oblasti dalších obnovitelných zdrojů) a koncových uživatelů (tepelných čerpadel, dobíjecích bodů pro elektromobily) a měl by předvídat očekávaný nárůst průmyslové spotřeby elektřiny.

(36) Další politické reformy a další investice do snížení emisí skleníkových plynů v odvětví energetiky, průmyslu, stavebnictví a dopravy by pomohly snížit vysokou celkovou závislost Belgie na dovozu fosilních paliv. Zvyšování energetické účinnosti v průmyslu by mohlo být podpořeno zlepšením dobrovolných dohod, zavedením plánů na úsporu energie a dekarbonizaci pro největší uživatele fosilních paliv, podporou elektrifikace a zaváděním průmyslových tepelných čerpadel a dalším využíváním oběhových výrobních metod. Hrozí, že Belgie nedosáhne svých cílů v oblasti renovací a energetické účinnosti pro rok 2030. Velkou výzvou je i nadále snižování spotřeby fosilních paliv v budovách. Současné investiční úsilí v oblasti energetických renovací by proto mělo být zintenzivněno a doplněno o politické reformy, jako je zákaz fosilních paliv v nových budovách, povinné energeticky účinné renovace, postupné ukončení vytápění založeného na fosilních palivech a přesun pobídek směrem k nízkouhlíkovým řešením vytápění, jako jsou tepelná čerpadla a tepelné sítě zásobované rekuperovanou a obnovitelnou energií. To by mělo být doprovázeno přizpůsobením vzdělávání a odborné přípravy příslušným nově vznikajícím zeleným technickým dovednostem a zajištěním dostatečného počtu náležitě kvalifikovaných techniků a stavebních pracovníků. V dopravě se na spotřebě ropy v Belgii podílí velkou měrou soukromá vozidla. Podpora tzv. měkké mobility (např. cyklistiky a sdílené mobility) a využívání veřejné dopravy by pomohla snížit používání soukromých vozidel a náklady na přetížení silnic. V roce 2022 se zvýšila míra dojíždění do práce na kole, zejména ve Vlámku a Bruselu, a to díky neustálým investicím do cyklistické infrastruktury, propagačním iniciativám a cíleným pobídkám. Stále zde však existuje prostor pro další podporu této formy měkké mobility prostřednictvím investic do cyklistické infrastruktury a bezpečnosti silničního provozu pro cyklisty. Využívání veřejné dopravy se ještě plně nezotavilo z koronavirové krize a mohlo by být dále podpořeno zlepšením příměstských a meziměstských spojů, investicemi do obnovy vozového parku a zvýšením frekvence spojů.

- (37) Přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi je komplikován nedostatkem pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a údržby technologií s nulovými čistými emisemi. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané nabídky pracovních sil je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. V roce 2022 byl hlášen nedostatek pracovních sil u několika povolání, která vyžadují konkrétní dovednosti nebo znalosti pro zelenou transformaci, včetně pozic ve stavebním inženýrství a provozovatelů elektráren.
- (38) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2023 a její stanovisko¹⁹ je promítnuto do doporučení č. 1.

¹⁹ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

(39) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost, i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily od široce pojaté podpory agregátní poptávky v roce 2023, lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly, a zároveň omezovaly sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná a zaměřená na životaschopné podniky a aby zachovala pobídky pro ekologickou transformaci, a v) zachovaly makrofinanční stabilitu, sledovaly rizika a současně pokračovaly v práci na dokončení bankovní unie. K provedení prvního, druhého a třetího doporučení uvedeného v doporučení týkajícím se eurozóny 2023 přispívají v případě Belgie doporučení č. 1, 2, 3 a 4,

DOPORUČUJE Belgii v období 2023–2024:

1. Ukončit co nejdříve v letech 2023 a 2024 mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistit, aby tato podpůrná opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií.

Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 2 %²⁰.

Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů z nástroje i dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace.

Pro období po roce 2024 pokračovat ve střednědobé fiskální strategii postupné a udržitelné konsolidace spojené s investicemi a reformami napomáhajícími vyššímu udržitelnému růstu, aby bylo dosaženo obezřetné střednědobé fiskální pozice.

Posílit úsilí o zlepšení efektivnosti dlouhodobé péče. Pokračovat v reformě systému daní a dávek s cílem omezit demotivační faktory, které odrazují od práce, a to přesunem daňové zátěže mimo oblast práce a zjednodušením systému daní a dávek. Přezkoumat daňové výdaje s cílem snížit jejich škodlivý dopad na hospodářství, společnost a životní prostředí.

²⁰ To podle odhadů odpovídá ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda v roce 2024 ve výši alespoň 0,7 % HDP, jak je popsáno ve 23. bodě odůvodnění.

2. Zajistit účinnou správu, aby bylo možné rychle a soustavně provádět plán Belgie pro oživení a odolnost. Urychleně dokončit kapitolu REPowerEU, aby bylo možné co nejdříve zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů politiky soudržnosti a zajistit jejich úzkou doplňkovost a součinnost s plánem pro oživení a odolnost.
3. Řešit nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zejména posílením aktivačních politik (včetně poradenství) za účelem začlenění znevýhodněných skupin na trh práce. Zlepšit výkonnost a spravedlnost systémů vzdělávání a odborné přípravy a pokračovat v reformách zaměřených na posílení učitelského povolání.
4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech zvýšením energetické účinnosti a snížením využívání fosilních paliv v budovách, další podporou dekarbonizace průmyslu a podporou využívání a poskytování veřejné dopravy a měkké mobility. Urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a související síťové infrastruktury dalším zjednodušením povolovacích postupů, mimo jiné zkrácením délky odvolacích řízení, a přijetím právních rámců pro další podporu investic do zařízení na výrobu obnovitelné energie a usnadnit sdílení energie. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a kompetencí potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně
